

FOTO: ČTK

Z OBSAHU

- str. 1
Zdraví a život se v práci v českých firmách cení stále víc
- str. 5
Přehled pracovních úrazů v krajích
- str. 6
O možných změnách v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci v rozhovoru s ministrem práce a sociálních věcí Jaroslavem Drábkem
- str. 8
Inspektoráty práce radí zaměstnavatelům: nepodceňujte proškolení zaměstnanců

BEZPEČNOST PRÁCE

ZDRAVÍ A ŽIVOT SE V PRÁCI V ČESKÝCH FIRMÁCH CENÍ STÁLE VÍC

Bepečnost práce a ochrana zdraví při práci zahrnuje snad všechny aspekty ochrany zdraví člověka při práci. Jde tedy o aspekty zdravotní, technické, technologické, organizační, které mají jednoznačně popsat a zabránit rizikům ohrožujících zdraví člověka při práci. Zaměstnavatelé si při naplňování všech předpisů a norem musejí řídit několika zákony. Jde o Zákoník práce, Zákon o ochraně veřejného zdraví, Zákon o inspekci práce a příslušné vyhlášky a nařízení.

A právě rozsáhlé předpisy jsou na tapetě kritiky zaměstnavatelů, kteří se ve změní předpisů

často nevěřícně brodí zástupy paragrafů. „Firmy oprávněně hájí názor, že zaměstnanec přece chodí do práce proto, aby pracoval a ne aby se zranil a nemohl se postarat o svoji rodinu,“ uvedl regionální manažer Svazu průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) pro Plzeňský a Jihočeský kraj Michal Lehký. Ze zjištění regionálních manažerů vyplývá,

že i přesto především u velkých zaměstnavatelů existují přesné příručky o bezpečnosti práce, které třeba popisují i to, jak správně chodit po schodech. V jiných společnostech, převážně menších, které na to nemají peníze a nemohou si dovolit

platit samostatného bezpečnostního technika, který vše papírově rozpracuje a zajistí, proto zajišťují pouze to, co je nezbytné ze zákona. Regionální manažeři SP ČR se ale shodují v tom, že bez ohledu na velikost firmy se většina členských společností SP ČR snaží dostát svým závazkům tím, že zaměstnance pravidelně proškoluje v předpisech o bezpečnosti práce a ochraně zdraví při práci a snaží se instalovat pasivní prvky ochrany zdraví, únikové východy a další opatření, která firmám dovolí jejich finanční situace.

Pravdou ale je, jak jistě laskavý čtenář pozná z dalších stránek tohoto vydání Regionálního kaleidoskopu, že nejen písemná pravidla, ale i struktura kontrolních mechanismů nad dodržováním pravidel bezpečnosti práce, nepatří

Nahlížení zaměstnavatelů na principy ochrany zdraví při práci a bezpečnost práce se za poslední dekády výrazně zlepšilo.

pokračování ze strany 1

v tuzemsku k nejjednodušším. Úřady ovšem systém kontrol, které v tuzemsku naplňují tři ministerstva (viz schéma na 4. straně tohoto vydání), vysvětlují bojem státu s takzvanou nedeklarovanou prací. Role ve schématu jsou přitom předem přísně dané. Inspekce práce má třeba sledovat snížení počtu porušování pracovních předpisů v oblastech, které dlouhodobě hodnotí jako časté a společensky nepřijatelné, tj. především porušování pravidel při vzniku, změně, skončení pracovního poměru, výkonu zastřené závislé práce, odměňování a dodržování pracovní doby. Orgány sociálního zabezpečení pak sledují plnění ohlašovací povinnosti zaměstnavatelů ve vztahu k zaměstnaným osobám, mají také posuzovat pracovní vztahy a kontrolovat účast zaměstnanců na pojištění a především mají zamezit zneužívání dávkového sociálního systému. To Úřad práce usiluje o omezení výkonu

tzv. nedeklarované práce, omezení zneužívání sociálních dávek,

zlepšení plnění ohlašovací povinnosti zaměstnavatelů, zvýšení příjmů z odvodů pojistného na nemocenské a důchodové pojištění, sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

„Problém je vždycky v lidech,“ zní okřídlené klíše a platí bez výhrad i pro ochranu zdraví při práci. Podle zjištění regionální manažerky SP ČR pro Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj Markéty Heroutové totiž zaměstnavatelé trápí nedostatečná motivace vlastních

zaměstnanců k dodržování bezpečnostních pokynů a samotné vnitřní vyhledávání rizik a přijímání opatření k jejich minimalizaci. Zaměstnavatelé mají stále častěji pocit, že pokud přijde kontrola z OIP (oblastního inspektorátu práce), vždy musí "něco" najít, tedy že pokutu za nedodržování pravidel dostanou každopádně. Proto se často ani nedívají, že v tuzemsku není kontrolní systém nad dodržováním všech pravidel, týkajících se bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci, jednoduchý.

Statistiky Výzkumného ústavu bezpečnosti práce o smrtelných úrazech ale i přes propracovaný kontrolní systém říkají, že v roce 2010 bylo zaznamenáno 121 smrtelných pracovních úrazů, což je o 16 případů více než v roce 2009. Četnost smrtelných pracovních úrazů na 10 000 pojištěnců se tak meziročně zvýšila o 12 procent. Absolutní počet pracovních úrazů s následnou pracovní neschopností vzrostl proti roku 2009 o tři procenta. Úřady to ale nepříznivě nehodnotí a jako plus uvádějí to, že pracovní úrazovost v roce 2010 rozhodně ovlivnil pokračující technický vývoj a kontrolní činnost inspekce práce.

„V oblasti bezpečnosti práce nastal za poslední dobu obrovský boom, cena lidského zdraví a živo-

FOTO: ČTK

ta je vyšší než cena materiálu, surovin, či výrobku,“ potvrzuje předchozí zjištění státních institucí nepřímo i komentář regionálního manažera SP ČR pro Karlovarský a Ústecký kraj Václava Pavelka. Zjistil totiž, že předchozí argument neplatil vždy. „V dnešní době je školení BOZP tím prvním, co absolvujete po nástupu do firmy a minimálně jej stvrdíte svým podpisem,“ dodává Pavelka. Zaměstnavatelé ale mnohem více, než z růstu výdajů na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, mají strach z toho, že již zavedené věci se budou „novelizovat“ a „vylepšovat“ a to jen kvůli tomu, že někdo musí zkrátka vykázat nějakou činnost. A není těžké mezi řádky přechytit, že právě otázka BOZP je velmi lehce vykazatelná. Regionální zastoupení SP ČR si ale všimla toho, že v posledních letech roste mezi zaměstnavateli „delegování“ problematiky zajištění bezpečnosti práce na externí dodavatele. „Metodiku BOZP by měl ale určovat člověk znalý provozu a úskalí dané firmy a ne někdo z kanceláře s obecnou příručkou BOZP v ruce,“ varuje však před podobným trendem Václav Pavelka. **-pd-**

STANE SE ...

Bezplatné akce připravené regionálními zastoupeními SP ČR

LEDEN – ÚNOR 2012

- **Právní minimum pro exportéry – změny v oblasti celních předpisů** se vám představí na semináři **24. ledna v Olomouci**.
- Seminář zaměřený na **aktuality v nemocenském pojištění a pojistném na sociálním zabezpečení od 1. 1. 2012** proběhne **25. ledna v Mostě**.
- **Povinnosti dopravce a řidiče a kontrolu jejich plnění** si vezme pod lupu seminář **25. ledna v Olomouci**.

SEMINÁŘE, KULATÉ STOLY

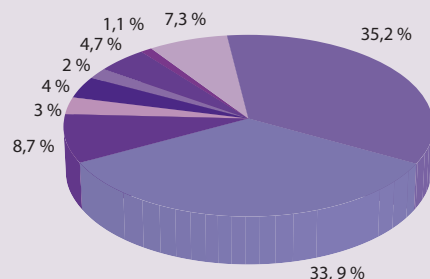
- **Ochrana pracovníků před vlivem škodlivého prostředí** je stěžejním tématem kulatého stolu **25. ledna v Jihlavě**.
- **Pracovní-právní minimum pro mistry** přiblíží seminář **8. února v Olomouci**.
- Seminář k **novele zákoníku práce** proběhne **16. února v Ostravě**.

-og-

Podrobnosti o výše uvedených i dalších akcích naleznete v Kalendáři akcí na www.socialndialog.cz nebo www.spcr.cz

MĚLI BYSTE VĚDĚT

ZDROJE PRACOVNÍCH
ÚRAZŮ S PRACOVNÍ
NESCHOPNOSTÍ
DELŠÍ NEŽ
3 KALENDÁŘNÍ DNY

- Pracovní, dopravní prostory (pády osob)
- Materiál, břemena, předměty
- Nářadí, nástroje
- Průmyslové škodliviny
- Lidé, zvířata, živly
- Jiné zdroje
- Dopravní prostředky
- Zdvihadla a dopravníky
- Stroje

Pramen: Výzkumný ústav bezpečnosti práce

Poznámka: Data jsou za rok 2010

-pd-

VZKAZ...

Stát podporuje zvyšování bezpečnosti práce i speciálními projekty

Jedním z nich je **program Bezpečný podnik**. Ten je založen na zásadě, že zdravé pracoviště je nedílnou součástí programu řízení jakosti každé úspěšné firmy. Programu se může účastnit každá firma v případě, že v ní prováděné činnosti představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví osob, případně i životního prostředí, a to bez ohledu na velikost této firmy. Řada podniků pak také vyžaduje systémový přístup k řízení BOZP i od svých dodavatelů, a tak dochází ke zvyšování úrovně bezpečnosti práce u většího počtu firem, než je počet držitelů certifikátu Bezpečný podnik, což je také jedním z cílů realizace programu. Garantem programu je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a Státní úřad inspekce práce. Cílem projektu je snížit až o čtvrtinu počet pracovních úrazů, který se v tuzemsku pohybuje ročně v průměru nad 80 000 případů.

Více informací o projektu najdete na stránkách
www.suip.cz/bezpecnost-prace/bezpecny-podnik

-pd-

ZJIŠTĚNÍ REGIONÁLNÍHO ZASTOUPENÍ SP ČR...

ILONA STAŇKOVÁ

REGIONÁLNÍ MANAŽERKA SVAZU PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR PRO KRAJ VYSOČINA A JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Nejzávažnější příčinou vzniku závažných pracovních úrazů v obou krajích je podle zjištění regionálního zastoupení SP ČR pro Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina nedostatek osobních předpokladů a riziko práce (33,7 %). Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko pak byla druhá nejčastější příčina vzniku závažných pracovních úrazů (21,2 %). A žebříček příčin vzniku úrazů uzavírá používání nebezpečných postupů nebo způsobů práce (13,5 %).

Zaměstnavatelé se ale mohou pochlubit příznivou statistikou o proškolení zaměstnanců o ochraně zdraví při práci, neboť kvůli neznalosti podmínek bezpečné práce se v loňském roce stalo v obou regionech jen 0,5 % z celkového počtu závažných pracovních úrazů. Z šetření, které regionální zastoupení uskutečnilo, vyplynulo, že ochranu zdraví při práci inspektoráty více kontrolují ve firmách těžkého průmyslu, například ve slévárenských firmách. Některé kontroly ovšem, kdy se šetří pracovní úraz s následkem smrti, nejsou příjemné ani pro jednu stranu. Bohužel tyto případy vždy končí pokutou, jenže tím trest nekončí. Příkladem je jedna z firem na Vysočině, které úřad práce jako trest nezveřejnil nabízené volné pozice, s odvoláním na § 38 zák. č. 435/2004 Sb. – Zákona o zaměstnanosti.

Znění § 38 zákona č. 435/2004 Sb.

Krajská pobočka Úřadu práce volná pracovní místa nabízí uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání a se souhlasem zaměstnavatele je zveřejňuje, včetně zveřejnění v elektronických médiích. Krajská pobočka Úřadu práce nenabízí a nezveřejňuje nabídky zaměstnání, které jsou diskriminačního charakteru nebo jsou v rozporu s pracovní právními (§ 126 odst. 2) a jinými právními předpisy nebo odporují dobrým mravům. Krajská pobočka Úřadu práce rovněž nenabízí a nezveřejňuje nabídky volných pracovních míst u zaměstnavatele, kterému byla uložena pokuta za porušení povinnosti vyplývající z pracovních předpisů (§ 126 odst. 2) nebo za porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů, které kontroluje Státní úřad inspekce práce nebo oblastní inspektorát práce, a to po dobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty.

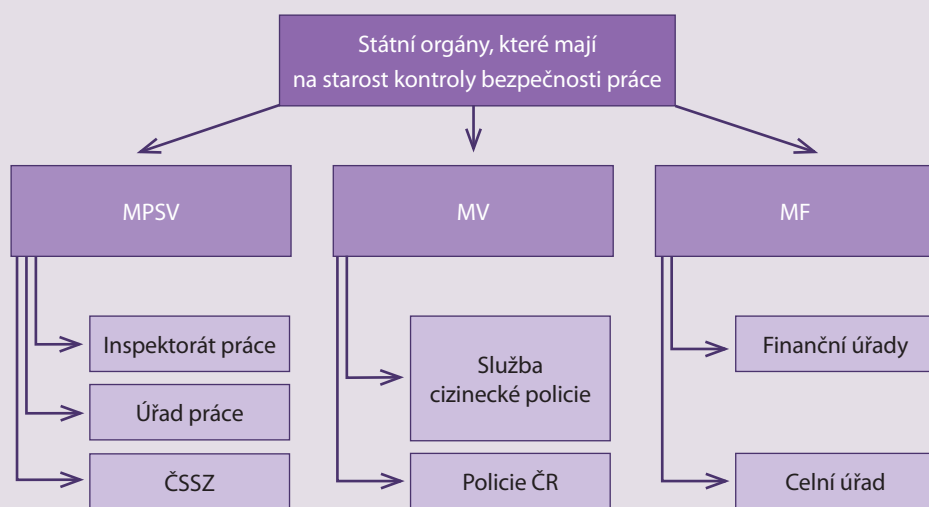

FOTO: ARCHIV SP ČR

-pd-

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Kontrolní systém nad dodržováním všech předpisů o bezpečnosti práce je v tuzemsku rozdělen mezi tři ministerstva: práce a sociálních věcí, vnitra a financí:

Poznámka:

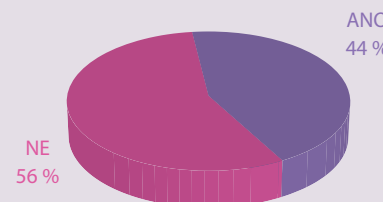
MPSV – ministerstvo práce a sociálních věcí, MV – ministerstvo vnitra, MF – ministerstvo financí,

ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení

-pd-

ANKETA

V hlasování na webu Sociálního dialogu (www.socialnidialog.cz) na otázku, zda **by se měly předpisy o ochraně zdraví při práci v tuzemsku zpřísnit**, odpovědělo:

Rozdílnost v přístupu k přísnosti republikových předpisů o ochraně zdraví při práci ve srovnání třeba se sousedy ČR je i podle státních orgánů patrná. Rozdílný je třeba přístup států EU k prevenci rizik. Principy jsou sice totožné jako v ČR, ale prostředky na jejich realizaci jsou většinou získávány z přebytků hospodaření specializovaných úrazových pojišťoven. Přesto odpovědné instituce hodnotí podobné výsledky anket s dovětkem, že nelze jednoznačně říct, který systém organizace a péče o BOZP je v Evropě lepší nebo horší. Musíme prý totiž vycházet z tradic a zvyklostí v dané zemi.

Hlasujte do příští ankety na www.socialnidialog.cz o nové úpravě zákoníku práce.

-pd-

OTÁZKA PRO...

MILAN ŠOREJS

PŘEDSEDA DRUŽSTVA UMĚLECKÉ VÝROBY GRANÁT, TURNOV

S jakými problémy se potýkají zpracovatelé a těžaři nerostného bohatství při ochraně bezpečnosti zdraví při práci?

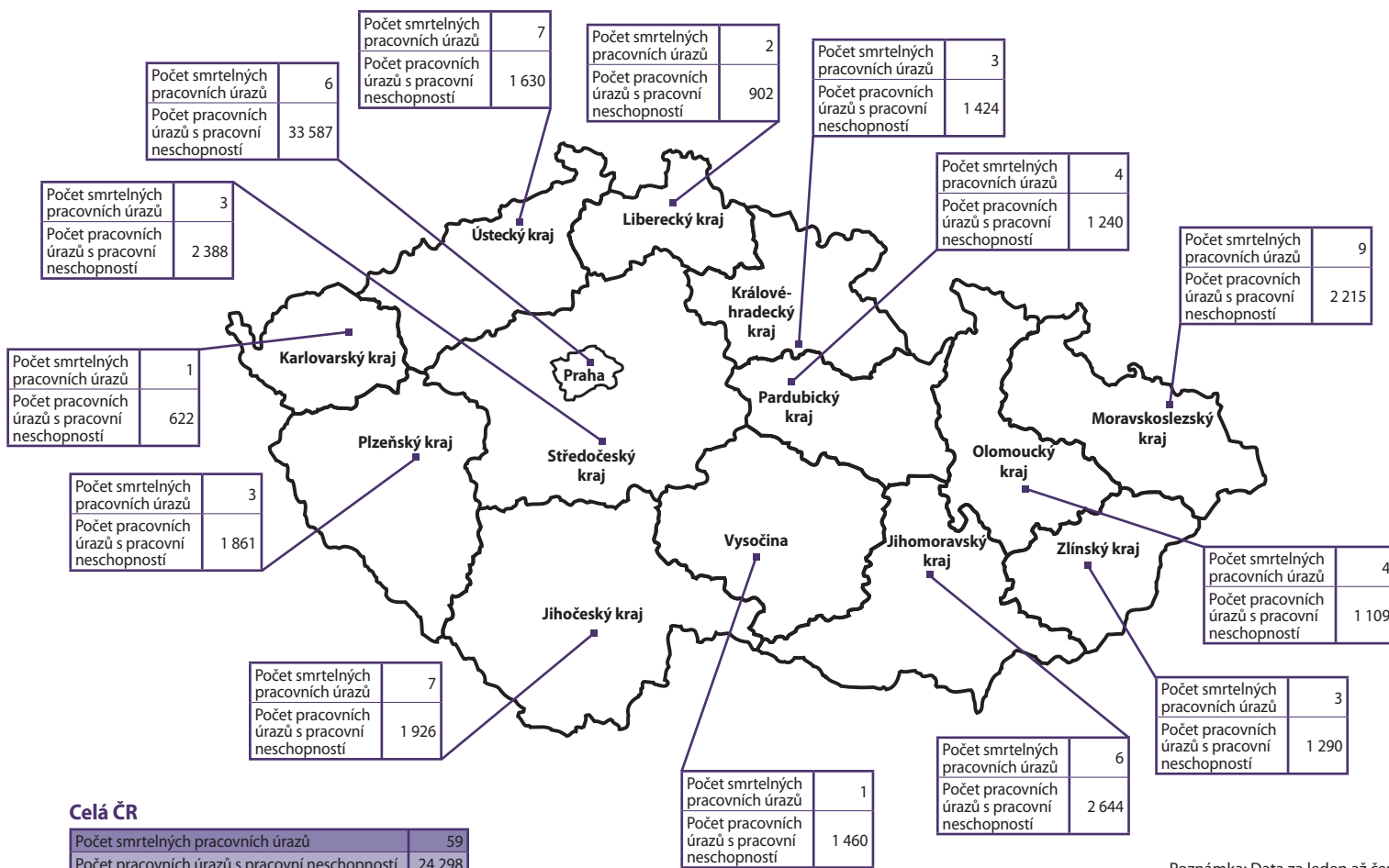
Musím říct, že firma Granát není typickou těžařskou společností. Náš povrchový důl (lom) není velkého rozsahu. Pohybujeme se

maximálně do hloubky osmi metrů. Nepoužíváme žádné trhaviny ani ohromná vysokoobjemová rypadla. Nicméně musíme dodržovat veškeré báňské předpisy, a to i ohledně bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Musíme mít na každou činnost vyškoleného, nebo nasmlouvaného specialistu s odpovídající zkouškou složenou u báňského úřadu. Přezkušování u pracovníků podílejících se na

těžbě má kratší periody, než zkoušky běžných pracovníků v jiných, i když podobných výrobních. Ochranné pomůcky se musí daleko častěji měnit a musí být i kvalitnější a odolnější vůči povětrnostním vlivům. Celkově se dá říci, že oproti běžným pracovištím nás ochrana zdraví a bezpečnost práce stojí o 15 % víc, než stejná kapitola činnosti v našem výrobním závodě.

-pd-

PŘEHLED PRACOVNÍCH ÚRAZŮ

Poznámka: Data za leden až červen 2011

Pramen: Český statistický úřad

STANE SE ...

Tipy na několik zajímavých akcí v regionech

LEDEN – ÚNOR 2012

● Ekozemědělci se učí v Horním Maršově

Zájemcům o ekozemědělský byznys je určeno školení „Počítačová abeceda pro (eko)zemědělce“, kterou 25. ledna v královéhradeckém Horním Maršově pořádá Středisko ekologické výchovy a etiky výchovy „Sever“. Akce je zaměřena na seznámení se s počítačovým portálem farmáře či práci s elektronickým registrem půdy.

Více na www.sever.ekologickavychova.cz

● Cestovní ruch v Olomouci

Na propagaci zajímavých lokalit střední a severní Moravy a regionální turistiku vsadil veletrh Tourism Expo 2012, který ve dnech 27. – 29. ledna otevře Výstaviště Flora Olomouc. Návštěvníci si ovšem budou moci vybrat i z nabídek dovolených, poznávacích a léčebných pobytů v zahraničí.

Více na www.flora-ol.cz.

● Hračky v Chrudimi

Regionální muzeum v Chrudimi otevře 29. ledna výstavu Kouzlo hraček z počátku 20. století, které muzeum nakoupilo. Jedná se tedy o nově

DALŠÍ AKCE V REGIONECH

zrestaurované hračky, a to dřevěné Hoříckého hračkářského družstva a kovové firmy Elgart z Chrudimi. Představovaná kolekce hraček je nedílnou součástí sbírek, které Regionální muzeum v Chrudimi spravuje.

Více na www.muzeumcr.cz

● Regiony České republiky v Lysé nad Labem

Společná výstava měst, obcí, mikroregionů a podnikatelů celé České republiky se uskuteční 17. – 19. února na výstavišti v Lysé nad Labem. Tématy pro letošní ročník jsou např. rozvojové možnosti cestovního ruchu v regionech, podpora podnikatelských aktivit vázaných na cestovní ruch nebo program obnovy venkova.

Více na www.vll.cz

● Jihomoravská vína v Brně

Brněnské kulturní centrum Stadion pořádá 18. února 35. jihomoravskou regionální výstavu vín. Ta je spojena s volným ochutnáváním, přehlídkou vín a prodejní aukcí šampionů.

Více na www.jizni-morava.cz

ROZHOVOR S...

JAROSLAV DRÁBEK

MINISTR PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Ministr práce a sociálních věcí nepředpokládá, že by se domácí pravidla o bezpečnosti práce a ochraně zdraví při práci měly v brzké době dramaticky měnit. Neznamená to ovšem, že i přes dostatečné propojení předpisů o bezpečnosti práce se zákoníkem práce, nechystá resort zdokonalování či úpravu pravidel.

V jakých oblastech ochrany a zajištění bezpečnosti práce ještě Česká republika zaostává za EU?

Po přechodu na „evropské“ pojetí bezpečnosti práce, založené na vyhodnocení pracovních rizik a přijetí adekvátních opatření k jejich minimalizaci zaměstnavatelem, jež je v účinnosti již desátým rokem, bylo dalším významným krokem zavedení koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví na staveništi. Tím byly do českého právního řádu zavedeny všechny evropské směrnice z této oblasti a je na Evropské komisi, aby posoudila, zda byla transpozice provedena náležitě. Dlužno říci, že na evropské úrovni jsou směrnicemi pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci nastaveny minimální požadavky, kterým musí národní úprava vyhovovat. Členské státy nejsou při implementaci směrnic nijak omezovány, chtějí-li přijmout právní úpravu, jež poskytuje ochranu na úrovni vyšší, než jsou minimální požadavky, ani nejsou nuceny ke snižování již existujících požadavků bezpečnosti práce na úroveň minimálních požadavků. Jsou tak respektovány národní zvyklosti, na druhou stranu je z tohoto důvodu obtížné určit, v čem kdo za kým zaostává.

Pravidla o ochraně zdraví a bezpečnosti práce se mění a možná i budou ještě měnit, co se chystá vláda prosadit?

Zda bude nutno pravidla nějak zásadně měnit, závisí do značné míry na změnách právních předpisů Evropské unie – v oblasti bezpečnosti práce

jako takové se ale žádný návrh změny nebo nové směrnice v současnosti nepřipravuje.

Pokud jde o naše vlastní záměry, na základě shromažďovaných poznatků z praktické aplikace právní úpravy hodláme připravit návrh novelizace zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s cílem zpřesnit a zvýšit požadavky na odbornou způsobilost osob zajišťujících úkoly v prevenci rizik a odbornou způsobilost koordinátorů BOZP na staveništi a zpřesnit ustanovení upravující postavení tohoto koordinátora. Chceme se také vrátit k již dříve rozpracované problematice vyhrazených

technických zařízení a pokusit se nalézt širší konsenzus pro návrh věcného zá-
měru zákona.

Jak hodnotíte kooperaci předpisů se zaměstnavateli, bude se model spolupráce měnit?

V oblasti BOZP se uplatňuje tripartitní princip, takže při tvorbě koncepčních záměrů, formulování národní politiky a v neposlední řadě při přípravě právních předpisů spolupracuje ministerstvo jak se zástupci zaměstnavatelů, tak se zástupci zaměstnanců. Tato spolupráce se odehrává jednak ve stálých poradních orgánech, jako jsou například Pracovní tým pro BOZP Rady hospodářské a sociální dohody nebo Rada vlády pro BOZP a její stálé výbory, tak i v pracovních uskupeních sestavených podle potřeby pro konkrétní problematiku. Spolupráce se sociálními partnery je v tomto ohledu nezastupitelná a velmi přínosná, nepovažujeme proto za nutné ji v blízké budoucnosti měnit.

Existují rozdíly v ochraně zdraví při práci mezi jednotlivými regiony země? A kde je situace nejhorší a proč?

Výsledky nedostatečné ochrany zdraví při práci, to je výskyt nemocí z povolání, popřípadě ohrožení nemocí z povolání, monitorují orgány ochrany veřejného zdraví. Zajímají-li vás výsledky v bezpeč-

nosti práce, pro jejich hodnocení existuje pouze jeden relativně objektivně měřitelný ukazatel, a tím je výskyt a závažnost pracovních úrazů – jako důsledek nedostatečné péče o bezpečnost práce. Rozdíly v absolutních počtech pracovních úrazů jsou dány především rozdílnou velikostí regionů, vyjádřenou v počtech nemocensky pojištěných zaměstnanců a OSVČ, tzv. pojištěnců. Rozdíly mezi regiony jsou však i v četnosti případů, tj. počtu pracovních úrazů vztáženém na 100 pojištěnců, což je ovlivněno především rozdílnou strukturou odvětví, tedy rozdílným poměrným zastoupením jednotlivých odvětví v daném regionu. Nejvyšší četnost pracovních úrazů je zaznamenána v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství, dále zásobování vodou a činnosti s odpady, pak těžba a dobývání a na čtvrtém místě, ale s absolutně nejvyšším počtem úrazů, je zpracovatelský průmysl.

Budou předpisy o bezpečnosti práce ještě více provázány s předpisy o práci, tedy především zákoníkem práce?

Klíčová ustanovení o bezpečnosti práce, upravující zejména základní povinnosti zaměstnavatelů, práva a povinnosti zaměstnanců, školení a informování zaměstnanců, projednávání se zaměstnanci nebo jejich zástupci a účast zaměstnanců na řešení otázek BOZP obecně, činnost při pracovních úrazech a nemocech z povolání, jakož i poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, je přímo v zákoníku práce obsažena, a to i po jeho novelizaci účinné od 1. ledna 2012. Změnou dikce těchto ustanovení (například namísto „zajistit“ je uvedeno „je povinen zajistit“) se navíc zdůrazňuje jejich závaznost, hlavně však mezi základními zásadami pracovněprávních vztahů v novém paragrafu 1a je hned na druhém místě základní zásada „uspokojivé a bezpečné pracovní podmínky pro výkon práce“. Nelze však v této souvislosti hovořit o ještě větší provázanosti se zákoníkem práce, naopak, povinnost vytvářet bezpečné pracovní podmínky i mimo pracovněprávní vztahy zůstává zakotvená v ustanovení § 12 zákona č. 309/2006 Sb.

-pd-

BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI V REGIONECH

Kraj: Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj
Regionální manažer: Markéta Heroutová

Zjištění:

Největším problémem v regionech je motivace zaměstnanců k dodržování bezpečnostních pokynů a samotné vnitřní vyhledávání rizik a přijímání opatření k jejich minimalizaci. Firmy mají také pocit, že pokud přijde kontrola z OIP, vždy musí „něco“ najít, tedy že pokutu dostanou každopádně. Uvítali by v tomto smyslu možnost větší spolupráce právě s OIP na bázi konzultací (se zachováním mlčenlivosti – aby nedošlo poté ke zneužití informací). OIP by měly být více pro-klientsky tedy i pro-firmně orientovány, měly by spíše předpokládat, že firma chce spolupracovat a mít vše v pořádku, než je nynější opačný fenomén. V rámci tematiky BOZP a školení pořádaných v rámci projektu Udržitelnost sociálního dialogu je největší zájem o systém prevence rizik, významu předcházení, motivace zaměstnanců a také v neposlední řadě proškolení vedoucích zaměstnanců k jejich zodpovědnosti za BOZP vyplývající z právních předpisů ČR.

Kraj: Středočeský kraj
Regionální manažer: Kateřina Budínková

Zjištění:

Zaměstnavatelé realizují pravidelná školení zaměstnanců dle požadavků zákona, seznamují s riziky na pracovišti a někteří z nich jsou zapojeni do programu „Bezpečný podnik“. Největší investice jdou do pravidelných školení BOZP, pracovních a ochranných pomůcek a také do závodního preventivního lékařství. Z průzkumů vyplývá, že nejvíce zranění je v regionu ve zpracovatelském průmyslu, kde však je zaměstnáno také nejvíce lidí. Významnou roli při pracovních úrazech „hraje“ lidský faktor, kdy zaměstnanci podceňují rizika. Pracovní úrazy se stávají zejména mužům, jejich podíl na celkovém počtu je cca 80 %. Nejčastěji dochází ke zranění při manipulaci s materiálem a břemeny, dost úrazů bývá také při pádu v pracovních či dopravních prostorách. Třetí nejčastější příčinou úrazů je práce s ručními nástroji a nářadím.

Kraj: Moravskoslezský kraj
Regionální manažer: Petr Holica

Zjištění:

Ani zaměstnavatelé v regionu nevybočují z republikového průměru. Tematika BOZP je ovšem více sledovaná a dodržovaná, neboť v regionu pracují hlavně společnosti z oboru těžkého průmyslu. Plánování a modelování krizových situací je otázka spíše firem se zahraniční účastí nebo u firem s odbytem v zahraničí a také firem dbajících o svou značku. Celkově však dochází k pozitivním změnám, počet úrazů se v podnicích snižuje, což je výsledkem investic, které firmy v oblasti bezpečnosti provádějí a neustálé osvěty mezi zaměstnanci.

Kraj: Olomoucký a Zlínský kraj
Regionální manažer: Jana Mikulčíková

Zjištění:

Úroveň ochrany zdraví zaměstnanců ve firmách ovlivňuje v regionech především finanční situace firmy, ale i povědomí o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a kontrolní činnost OIP a jiných státních orgánů. Právní předpisy jsou podle zjištění u OIP většinou dodržovány. Vnitřní předpisy firem jsou zpracovány, často bývají však formálního charakteru a jejich dodržování je ovlivněno zejména osobností majitele (např. jednatele) a v neposlední řadě také výběrem odborně způsobilé osoby v prevenci rizik (bezpečnostní technik).

Kraj: Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina
Regionální manažer: Ilona Staňková

Zjištění:

Podle zjištění regionálního zastoupení kontrolují inspektoráty práce v regionu více zaměstnavatele z oboru těžkého průmyslu, především slévárenské firmy. Zaměstnavatelé mají bohaté zkušenosti s kontrolami z inspektorátů práce a tyto zkušenosti jsou spíše pozitivní. Zástupci OIP pokud shledají závadu, upozorní na ni a snaží se pomoci najít správné řešení nebo uložit lhůtu na odstranění. Některé kontroly, kdy se např. šetří pracovní úraz s následkem smrti, nejsou příjemné ani pro jednu stranu. Bohužel vždy tyto případy končí pokutou.

Kraj: Plzeňský a Jihočeský kraj
Regionální manažer: Michal Lehký

Zjištění:

Firmy trápí obrovské množství administrativy a legislativa, která se této problematice týká. Některé velké firmy hodně dbají na bezpečnost svých zaměstnanců a staví to jako svoji filozofii. V menších firmách, které nemají dostatek financí a nemohou si dovolit platit samostatného „bezpečáka“, zajišťují pouze to, co je nezbytné ze zákona. Všeobecně je ale zranění ve firmách velmi málo, protože firmy se snaží své pracovníky proškolovat i instalovat pasivní prvky ochrany, únikové východy a další opatření, která jim jejich finanční situace dovolí. Motivací je nejen spokojenost zdravého pracovníka, ale také velké finanční postihy, které hrozí při zranění, případně úmrtí zaměstnance.

Kraj: Karlovarský a Ústecký kraj
Regionální manažer: Václav Pavelek

Zjištění:

V oblasti bezpečnosti práce nastal za poslední dobu v regionech obrovský boom, cena lidského zdraví a života je vyšší než cena materiálu, surovin, výroby. V regionech se rozmáhá zajištění BOZP a požární ochrany pomocí externích firem. Zaměstnavatelé mají ovšem obavu z neustálých novel a změn, metodiku BOZP by měl podle nich určovat člověk znalý provozu a úskalí dané firmy a společnosti a ne někdo z kanceláře s obecnou příručkou. Za poslední dekádu se počet úmrtí i úrazů na pracovišti v mých krajích snížil, avšak příčinu vidím hlavně v potlačení těžby a postupné automatizaci rizikových pracovišť.

ANALÝZA

INSPEKTORÁTY PRÁCE RADÍ ZAMĚSTNAVATELŮM: NEPODCEŇUJTE PROŠKOLOVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci má v tuzemsku na starosti Státní úřad inspekce práce (SÚIP). Jeho krajská pobočka ve Středočeském kraji evidovala k závěru roku 2011 u středočeských zaměstnavatelů 3 551 pracovních úrazů, z toho 15 smrtelných, 133 závažných (s hospitalizací delší než 5 dnů) a 3 403 ostatních pracovních úrazů.

SMRTELNÉ ÚRAZY JSOU NEJČASTĚJI VE STAVEBNICTVÍ

Nejvíce smrtelných pracovních úrazů se přihodilo v odvětví stavebnictví a při silniční nákladní dopravě. „Nejčastěji stanovenou příčinou závažných pracovních úrazů bylo špatně, nebo nedostatečně odhadnuté riziko,“ konstatoval Ondřej Varta, ředitel odboru bezpečnosti práce Státního úřadu inspekce práce. „Vzhledem k tomu, že v odvětví stavebnictví dochází poměrně často k pracovním úrazům, tak se dále zaměřujeme na některé z jejich příčin. Je potvrzeno, že častým nedostatkem, především u malých a středních podnikatelů provádějících stavební práce, je nedostatečné vyhodnocování rizik v souvislosti s přidělováním osobních ochranných pracovních prostředků, což rovněž zahrnuje kontrolní činnost při jejich používání,“ doplnil Jiří Matyáš z Oblastního inspektorátu práce pro Středočeský kraj. Obdobná situace bývá podle něj i u sezna-

Ve Středočeském kraji se kontrolovala hlavně staveniště

Oblastní inspektorát práce pro Středočeský kraj provedl v rámci hlavních úkolů celkem 937 kontrol. Dále bylo u středočeských subjektů provedeno 901 kontrol, které byly prováděny v součinnosti s dalšími státními orgány. Z toho v oblasti BOZP bylo na staveništích provedeno 123 kontrol a u zaměstnavatelů, kteří provozují manipulační a balicí linky 42 kontrol. **-pd-**

mování zaměstnanců na stavbě, včetně osob samostatně výdělečně činných (OSVČ), s riziky vyplývajícími z provozu a používání technických zařízení, strojů a mechanizačních prostředků.

Vzhledem k současné situaci ve stavebnictví, kdy dochází zhotovitelem stavebních prací k předáváním stavby, nebo její části dalším zhotovitelům, je podle inspektorů práce problém v součinnosti mezi koordinátory staveb a odborně způsobilými osobami v prevenci rizik jednotlivých zhotovitelů. Inspektoři říkají, že doslova neuspokojivá situace je u staveb, u kterých není povinnost určit koordinátora BOZP, a tím není stanovena povinnost doručit oznámení na příslušný inspektorát práce o zahájení prací. I na těchto stavbách jsou však prováděny práce a činnosti vystavující zaměstnance, včetně OSVČ, zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, a které jsou častou příčinou vzniku pracovních úrazů.

INSPEKTOŘI PRÁCE NARÁŽÍ NA NEPOCHOPENÍ

U řady firem podnikajících ve stavebnictví se inspektoři práce stále podle svých vlastních slov setkávají s názorem, že požadavky, které jsou na zaměstnavatele kladeny, bývají nejen příliš náročné, ale i neúměrně nákladné. „Nadále trvá situace, že jedním z rozhodujících, ne-li limitujících prvků kvality technického stavu používaných technických a dalších zařízení, stejně jako úrovně BOZP na stavbách, je rovněž i problém peněz,“ potvrdil domněnku Pavel Kramář z odboru bezpečnosti práce Státního úřadu inspekce práce. A podobné názory mají

i další regionální inspektoráty práce, které na do-
držování pravidel o bezpečnosti práce v tuzemsku dbají. Podle inspektorů práce si prý řada zaměstnavatelů stále dostatečně neuvědomuje, že kvalitně připravený zaměstnanec a spolehlivé technické zařízení jsou základem produktivní a bezpečné práce jeho zaměstnanců, a tím přímo i produktivity nesoucí požadované finanční výkony. **-pd-**

**Máte hlad po dalších informacích?
Navštivte: WWW.SOCIALNIDIALOG.CZ**

**Chcete pravidelně dostávat tento
bulletin do své e-mailové schránky?
Objednejte si ho na adrese :
REDAKCE@SOCIALNIDIALOG.CZ**

Regionální kaleidoskop – měsíčník přinášející informace z dění v regionech ČR

Vydavatel: Svaz průmyslu a dopravy České republiky, Freyova 948/11, 190 05 Praha 9

Šéfredaktor: Pavel Daniel

Redakční rada: Ondřej Gbelec, Růžena Hejná, Milan Mostýn, Lucie Řezníčková

Kontakt: redakce@socialnidialog.cz, www.socialnidialog.cz

Grafická úprava, sazba a tisk: Ottova tiskárna, s.r.o.

Náklad: 2100 ks

Evidenční číslo: MK ČR E 20104

Uzávěrka vydání: 29. 12. 2011

Tento bulletin je vydáván v rámci projektu Udržitelnost sociálního dialogu, který je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.